

**Family in the perception and experience of suitably
and unsuitably adapted young people
– comparative analysis**

Ewa Wysocka

University of Silesia, Katowice, Poland

Barbara Ostafińska-Molik

Jagiellonian University, Krakow, Poland

ABSTRACT

The authors present an analysis of the mechanisms of social adjustment disorders amongst high school students, related to the quality of their family environment (David Field). The framework chosen to show five types of family structure, show how structure determines family functionality or dysfunction. The authors construct two hypotheses, verified using the T-test of two independent and dependent variables: the first concerns differentiation of the social functioning of youth in different family structures and the second the importance of differentiating parental roles in the process of social adaptation of young people. The hypotheses are positively verified. Limiting features of family are: breakdown, faulty process of adaptation, risk factors of disorders. Main factors identified are: chaotic' family and family with implicit power, the overprotective family is the least significant factor. Parental roles and characteristics of parents narrow down to significance of positive features of the mother.

Key words: Religion, spirituality, spiritual life, education, Transcendence.

Rodzina w percepcji i doświadczeniach młodzieży prawidłowo i wadliwie przystosowanej – analiza porównawcza

Ewa Wysocka

Uniwersytet Śląski, Katowice, Polska

Barbara Ostafińska-Molik

Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska

STRESZCZENIE

Autorki dokonują analizy mechanizmów zaburzeń w przystosowaniu społecznym młodzieży gimnazjalnej związanych z jakością środowiska rodzinnego – strukturą rodziny w ujęciu systemowym (koncepcja Davida Fielda). W koncepcji tej wskazuje się pięć typów struktury rodzinnej, decydujących o jej funkcjonalności (rodzina prawidłowa) lub dysfunkcjonalności (struktura chaotyczna, władzy, uwikłana, nadopiekuńcza). Autorki postawiły dwie hipotezy, które sprawdziły wykorzystując test t-studenta dla dwóch prób niezależnych i zależnych: pierwsza dotyczyła zróżnicowania sposobu funkcjonowania społecznego młodzieży gimnazjalnej (zaburzenia emocjonalne i behawioralne) wyznaczonej strukturą rodziny (dysfunkcjonalnością i jej typami), druga dotyczyła różnicującego znaczenia sposobu pełnienia ról rodzicielskich (matki i ojca) dla procesu społecznej adaptacji młodzieży. Obie hipotezy zostały pozytywnie zweryfikowane: cechy rodziny prawidłowej ograniczają (hamują) proces wadliwego przystosowania (czynnik chroniący), zaś cechy rodziny dysfunkcyjnej proces ów wzmacniają (czynniki ryzyka zaburzeń): największe znaczenie mają tu cechy rodziny chaotycznej, następnie rodziny uwikłanej i rodziny władzy, najmniejsze zaś rodziny nadopiekuńczej. W kontekście ról rodzicielskich największe znaczenie dla procesu dewiacyjnego ma chaotyczna matka i uwikłany ojciec; cechy rodziny władzy mają tu niewielkie znaczenie. Największe znaczenie dla pozytywnej adaptacji mają cechy matki właściwe dla rodziny prawidłowej. Różnice w postawie nadopiekuńczej matki i ojca nie mają znaczenia dla jakości funkcjonowania społecznego badanej młodzieży.

Słowa kluczowe: Rodzina, systemowe ujęcie rodziny, struktura rodziny, typ rodziny, zaburzenia emocjonalne, zaburzenia w zachowaniu.